

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/31/2024
Identifikačné číslo spisu:	6620010471
Dátum vydania rozhodnutia:	18.07.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6620010471.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Kostolanskej a sudcov JUDr. Petra Kaňu a JUDr. Jozefa Šutku v trestnej veci obvineného Ing. I. V. T. J. U. R. pre zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona, spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona a iné na neverejnom zasadnutí konanom 18. júla 2024, o dovolaní obvineného Ing. I.Z. V. proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 23. marca 2021, sp. zn. 5To/14/2021, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Ing. I. V. s a o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Lučenec rozsudkom z 10. novembra 2020, sp. zn. 2T 120/2020, uznal obvineného K.Š. H. a Ing. I. V. za vinných zo spáchania zločinu ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona, spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona v súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

dňa 07.9.2018 približne o 14.30 hod. vo G. na B. ulici, po predchádzajúcej hádke napadli poškodených Ing. J. V. tak, že obžalovaný K.Š. H. sa navzájom začal postrkovať s poškodeným, kedy obžalovaný Ing. I. V. udrel poškodeného päťou do pravého oka, ktorý úder sa snažil poškodených opätovať, avšak zasiahol pritom obžalovaného K. H., po čom začali obidvaja obžalovaní poškodeného udierať do rôznych častí hlavy a v útoku pokračovali aj potom, ako poškodený spadol na zem, kde ho kopali predovšetkým do hlavy, s ktorým konaním prestali až potom, ako zasiahli svedkovia incidentu, čím poškodenému spôsobili hydraulickú zlomeninu spodiny ľavej očné s prepadnutím časti obsahu očné aj priameho dolného očného svalu do čeľustnej dutiny, tržnú ranu ľavého nadočnicového oblúka, zlomeninu nosovej kosti s posunom úlomkov a viacpočetné pomliaždenie tváre, ktoré zranenia si vyžadujú liečenie v trvaní dvadsaťosem dní, počas ktorých je sťažený obvyklý spôsob života poškodeného,

Za to súd uložil obom obvineným podľa § 155 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 41 ods. 1, § 36 písm. j), § 38 ods. 2, ods. 3, ods. 8, § 39 ods. 1 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody v trvaní

2 (dva) roky, každému samostatne.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona súd obidvom obvineným výkon trestu podmienčne odložil a podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona im určil skúšobnú dobu v trvaní 2 (dva) roky, každému samostatne.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku súd obidvom obvineným uložil povinnosť nahradiť poškodeným: Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s., Panónska cesta 2, Bratislava, pobočka Banská Bystrica, Skuteckého 20, IČO: 35 937 874, škodu vo výške 2.887,- Eur, Sociálna poisťovňa, K. Mikszátha 6, Rimavská Sobota, IČO: 30 807 484, škodu vo výške 153,70 Eur, Ing. J. V., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. Q., O. XXXX/XX, škodu vo výške 9.063,- Eur a to spoločne a nerozdielne.

Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie obvinený Ing. I. V..

Na základe odvolania obvineného proti označenému rozsudku súdu I. stupňa, Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 23. marca 2021, sp. zn. 5To/14/2021, podľa § 319 Trestného poriadku zamietol odvolanie obvineného Ing. I. V..

Proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 23. marca 2021, sp. zn. 15To/14/2021 podal obvinený prostredníctvom obhajcu JUDr. Maroša Prosmana, advokáta v Trnave, dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku.

V dovolaní obvinený uviedol, že v predmetnom konaní boli zásadným spôsobom porušené jeho práva na obhajobu, že rozhodnutia oboch súdov sú založené na nesprávnom posúdení zisteného skutku, skutkový stav tak ako bol súdmi ustálený neobstoí, nebola mu preukázaná vlna bez dôvodných pochybností a preto jediným možným prostriedkom nápravy je dovolanie.

Uviedol, že podal podnet na Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky na podanie dovolania ministrom v jeho prospech, avšak listom z 27. decembra 2023 mu bolo oznámené, že jeho podnetu nebolo vyhovené a jeho podnet bol odložený.

V časti dovolania II - odôvodnenie dovolania, obvinený v úvode konštatoval, že s opisom skutku, jeho priebehom, zavinením a spôsobenými následkami, tak ako bol ustálený v prvostupňovom rozsudku, sa nestotožňuje. Výrok rozsudku považuje za nezákonný, nesprávny, nebol dostatočne zistený skutkový stav, závery z vykonaných dôkazov, ktoré súd pri ich hodnotení vyvodil, považuje za právne i fakticky neudržateľné. Zo skutku sa necíti byť vinný a popiera, že by sa dopustil žalovanej trestnej činnosti.

Ďalej sa obvinený v dovolaní podrobne venuje opisu udalostí ako sa stali podľa jeho verzie a opakuje obsah výpovedí jednotlivých svedkov z hľadiska posúdenia ich hodnovernosti (svedok E. H., svedkyne V. B., A. G.Á., V. Q.). Poukazuje na výpoveď MUDr. F. B., na základe ktorej obvinený spochybňuje mechanizmus vzniku zranení poškodeného a intenzitu útoku. Na základe uvedeného potom uzatvára, že súdy pri vyhodnocovaní skutkového stavu buď opomenuli vziať do úvahy dôkazy, ktoré svedčili v jeho prospech, alebo ich vyložili výlučne v jeho neprospech. Konajúce súdy nenáležite zistili skutkový stav, nevykonali navrhované dôkazy, vykonané dôkazy nesprávne vyhodnotili v rozpore so zásadou prezumpcie nevinu, a odôvodnenia rozhodnutí považuje za nepresvedčivé, nepreskúmateľné a nedostatočné.

V ďalšej časti dovolania obvinený rozoberá jednotlivé zásady trestného konania uvedené v ustanovení § 2 Trestného poriadku.

Na základe uvedeného obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku napadnuté rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici i rozsudok okresného súdu a podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyhlásil, že rozhodnutím krajského súdu bol porušený zákon v ustanovení § 319 Trestného poriadku a rozsudkom okresného súdu bol porušený zákon v ustanovení § 2 ods. 2, ods. 4, ods. 7, ods. 10, ods. 12 Trestného poriadku v jeho neprospech a aby Okresnému súdu Lučenec podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal, aby vec v potrebnom

rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

Súd I. stupňa v súlade s § 376 Trestného poriadku dovolanie obvineného doručil na vyjadrenie Okresnej prokuratúry Lučenec a poškodenému Ing. J. V..

Prokurátorka okresnej prokuratúry sa k dovolaniu vyjadrila písomným podaním doručeným súdu I. stupňa 3. apríla 2024.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Lučenec (ďalej len „prokurátorka“) vo vyjadrení uviedla, že obvineným uplatnené dovolacie dôvody naplnené neboli a preto navrhla dovolanie postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť na neverejnom zasadnutí.

V súvislosti s obsahom dovolania a vo vzťahu k rozsahu a k hodnoteniu vykonaného dokazovania poukázala na rozhodnutie NS SR č. 116 Zbierky stanovísk NS a súdov SR č. 8/2014 a podrobne objasnila jeho obsah. Okrem iného konštatovala, že vyhlásenie procesnej strany o tom, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania v záverečnej fáze súdneho konania je konečným prejavom strany o disponovaní s právom na navrhovanie doplnenia dokazovania, a rešpektovanie takto prejavenej vôle strany súdom nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom.

Uviedla tiež, že dovolacie dôvody obvineného, týkajúce sa posudzovania výsluchov svedkov ako nedostatočných, považuje za neopodstatnené. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom. Námietky dovolateľa týkajúce sa skutkových zistení a hodnotenia dôkazov nemožno podriaďovať pod namietaný, ale ani žiadny iný dovolací dôvod. V tejto súvislosti vo svojom vyjadrení podrobne rozviedla podstatu inštitútu mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým dovolanie je a tiež ustálenú rozhodovaciu prax v rozhodovaní dovolacieho súdu.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril aj poškodený Ing. J. V.. Uviedol, že s dovolaním nesúhlasí. Súdny podľa jeho názoru svoje rozhodnutia dostatočne jasne, určito a zrozumiteľne odôvodnili. Ich úvahy sú logické a zodpovedajú zistenému skutkovému stavu a vykonaným dôkazom. Poukázal na to, že obvinený V. spolu s už právoplatne odsúdeným H. bez problémov podpísali dohodu o vzájomnom vysporiadaní s jeho osobou a obaja spoločne mu uhradili škodu vo výške 9 063,00 eur, ktorá mu bola priznaná rozsudkom okresného súdu.

Vo vyjadrení k dovolaniu sa poškodený zamyslel nad otázkou, prečo obvinený podáva dovolanie v čase, keď mu už uplynul podmienený trest a uhradil spôsobenú škodu. Vyslovil domnienku, že dôvodom podania dovolania je mať čistý register trestov pre potreby civilného zamestnania.

Súd I. stupňa predložil vec na rozhodnutie o dovolaní obvineného Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 22. apríla 2024.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) zistil, že dovolanie proti napadnutému rozhodnutiu je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Konštatuje súčasne, že dovolanie obvineného spĺňa podmienky uvedené v § 372 Trestného poriadku a § 373 Trestného poriadku, ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku.

Dovolací súd primárne pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nie je určený na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania

dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú z tohto dôvodu striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštitúcia.

Z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že Najvyšší súd Slovenskej republiky je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (R 120/2012).

V posudzovanom prípade obvinený uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c), § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, pričom však jednotlivé dovolacie námietky nepodriadil pod konkrétne dovolacie dôvody.

Dovolací súd sa ďalej zaoberal konkrétnymi námietkami, ktoré obvinený uviedol v písomných dôvodoch dovolania najskôr vo všeobecnej rovine a následne i konkrétne.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu, a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávného ustanovenia, správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku slúži výlučne na nápravu hmotnoprávných chýb. Dikciou za bodkočiarkou sa vylučujú námietky skutkové, čo znamená, že nie je prípustné právne účinne namietkať, že skutok tak, ako bol zistený súdom I. stupňa a odvolacím súdom, bol zistený nesprávne a neúplne, ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu (rozhodnutie č. 47 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 3/2014).

Z uvedeného vyplýva, že obvinený môže v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštitúcie. Dovolací súd nie je oprávnený posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení a bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože ťažisko dokazovania sa uskutočňuje v konaní pred súdom I. stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania.

Dovolací súd sa ďalej zaoberal konkrétnymi námietkami, ktoré obvinený uviedol v písomných dôvodoch dovolania a ktoré subsumoval pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku a to, že obvinený opisuje udalosti ako sa stali podľa jeho verzie, ktorá je správna a nespochybniteľná, obsah výpovedí jednotlivých svedkov z hľadiska posúdenia ich hodnovernosti (svedok E. H., svedkyne V. B., A. G.Á., V. Q., výpoveď MUDr. F. B., na základe ktorej obvinený spochybňuje mechanizmus vzniku zranení poškodeného a intenzitu útoku) súdy pri vyhodnocovaní skutkového stavu buď opomenuli vziať do úvahy dôkazy, ktoré svedčili v jeho prospech, alebo ich vyložili výlučne v jeho neprospech. Konajúce súdy nenáležite zistili skutkový stav, nevykonali navrhované dôkazy, vykonané dôkazy nesprávne vyhodnotili v rozpore so zásadou prezumpcie nevinu.

Ohľadom námietok, ktoré obvinený vo svojom dovolaní uviedol je nevyhnutné uviesť, že obvinený nepochopil inštitút dovolania, resp. považuje ho len za ďalšie odvolanie, určené na skúmanie skutkového stavu veci, nerozlišuje skutkové námietky od tých právnych (ktoré jediné by bolo možné považovať za relevantné, a teda bolo by potrebné sa nimi zo strany konajúceho dovolacieho súdu zaoberať), čoho bezprostredným následkom je okrem iného aj to, že podané dovolanie „je písané ako odvolanie“, t. j. obvinený pokračuje vo svojej obhajobe, opakuje námietky predložené v odvolacom konaní a v podstate absolútne nereflektuje na konštrukciu dostupných dovolacích dôvodov, keď v dovolaní konštatuje, že skutkový stav tak ako bol súdmi ustálený neobstoí, nebola mu preukázaná vina bez dôvodných pochybností a preto jediným možným prostriedkom nápravy je dovolanie.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdom prvého stupňa a odvolacím súdom vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku môže teda obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov (priamych, nepriamych) súdmi nižšej inštancie. Najvyšší súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať (výnimkou je v danom smere len dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku). Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Najvyšší súd, ako súd dovolací, nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Námietky obvineného smerujúce voči konečným skutkovým zisteniam a záverom namietajúce ich správnosť sú preto irelevantné, keďže pre najvyšší súd je záväzný skutok tak, ako bol tento ustálený zo strany súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu - ten nemôže nijako meniť ani dopĺňať.

Ak obvinený v podanom dovolaní rovnako namieta spôsob hodnotenia dôkazov, rozsah vykonaného dokazovania, či vysporiadanie sa konajúceho súdu s obhajobou, ide „len“ o námietky skutkového charakteru, a teda z pohľadu daného dovolacieho konania námietky irelevantné.

Najvyšší súd nad rámec poznamenáva, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo obvineného v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (III. ÚS 339/2008).

Najvyšší súd nezistil, že by konanie vedené voči obvinenému bolo uskutočňované v rozpore s pravidlami práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a konštatuje, že v trestnom konaní (postupom orgánov činných v trestnom konaní či súdov) nedošlo k podstatnému - zásadnému (ani inému) porušeniu procesných pravidiel dokazovania.

Skutočnosť, že obvinený dôkazy nepovažuje za relevantné, a teda nesúhlasí s hodnotením dôkazov súdmi nižšieho stupňa, nie je samo o sebe naplnením dovolacieho dôvodu podľa § 371 písm. i)

Trestného poriadku a ani iného z dovolacích dôvodov. Dovolací súd totiž nie je v tomto štádiu konania po právoplatnosti rozhodnutia oprávnený preskúmať hodnotenie dôkazov, ktoré prináleží len súdom nižšieho stupňa.

Spôsob hodnotenia dôkazov vykonaných zákonným spôsobom súdmi nižších stupňov nemôže najvyšší súd v rámci dovolacieho konania iniciovaného obvineným prehodnocovať ani spochybňovať, pretože by tak neprípustným spôsobom zasahoval do výlučnej kompetencie týchto súdov bez právneho podkladu a napokon i v rozpore so samotnou podstatou dovolacieho konania, pretože dovolanie nemôže nahrádzať riadne opravné prostriedky a jeho podanie nie je prípustné v rovnako širokom rozsahu (čo do dôvodov okruhu napadnutelných rozhodnutí, oprávnených osôb atď.), aký je charakteristický pre riadne opravné prostriedky. Dovolanie a rozhodnutie o ňom znamená prelom do právoplatných rozhodnutí, a preto spravidla narušuje stabilitu konečného a vykonateľného rozhodnutia súdu. Z toho dôvodu možno dovolania aplikovať iba v prípadoch, ak je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu alebo jemu predchádzajúceho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov.

Z uvedeného je zrejmé, že relevantnou dovolacou námietkou v rámci tohto dovolacieho dôvodu nemôže byť taká, ktorá atakuje spôsob hodnotenia dôkazov súdmi v pôvodnom konaní.

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

V posudzovanej veci neboli naplnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku, preto najvyšší súd na neverejnom zasadnutí dovolanie obvineného odmietol.

Toto uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednomyselne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.